

**B.Com. Semester - 6 (CBCS) Examination****March/April-2024 (NEW COURSE)****Human Resource Management-2 (Dse-2 (New))****Time: 2:30 Hours****Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

|          |                                                                                |      |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------|------|
| પ્રશ્ન.૧ | તાલીમનું મહત્વ દર્શાવી, તાલીમની જુદી-જુદી પદ્ધતિઓ સમજાવો.                      | (૨૦) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૧ | તાલીમનાં હેતુઓ જણાવો તથા તાલીમને અસરકારક બનાવવાનાં સુચનો સમજાવો.               | (૨૦) |
| પ્રશ્ન.૨ | મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિ એટલે શું? મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિને અસર કરતા પરિબળો ચર્ચો. | (૨૦) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૨ | (A) કર્મચારી આરોગ્ય અને સલામતી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.                            | (૧૦) |
|          | (B) મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિ અને સામાજિક સલામતીનું મહત્વ ચર્ચો.                   | (૧૦) |
| પ્રશ્ન.૩ | આધુનિક સંચાલનમાં ઔદ્યોગિક માનશાસ્ત્ર જે મહત્વનું સ્થાન ભોગવે છે, તે વર્ણવો.    | (૧૫) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૩ | ઔદ્યોગિક સંબંધોનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.                                        | (૧૫) |
| પ્રશ્ન.૪ | ઔદ્યોગિક ઝઘડા એટલે શું? તેનાં કારણો, અસરો અને ઉપાયો જણાવો.                     | (૧૫) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૪ | ભારતમાં મજૂર સંઘનાં કાર્યોની સમજૂતી આપો.                                       | (૧૫) |

**ENGLISH VERSION**

|       |                                                                                           |      |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Que.1 | State the importance of training and explain the different methods of training.           | (20) |
|       | OR                                                                                        |      |
| Que.1 | State the objectives of training and explain suggestions to make training effective.      | (20) |
| Que.2 | What is labour welfare activity? Discuss the factors affecting labour welfare activities. | (20) |
|       | OR                                                                                        |      |
| Que.2 | (A) Write a detail note on employee health and safety.                                    | (10) |
|       | (B) Discuss the importance of labour welfare activity and social security.                | (10) |
| Que.3 | Describe the important place of industrial Psychology in modern management.               | (15) |
|       | OR                                                                                        |      |
| Que.3 | Explain the scope of industrial relations.                                                | (15) |
| Que.4 | What is industrial disputes? State its causes, effects and remedies.                      | (15) |
|       | OR                                                                                        |      |
| Que.4 | Explain the functions of trade union in India.                                            | (15) |

\*\*\*\*\*